

REPUBLIKA E KOSOVËS - РЕПУБЛИКА КОСОВО - REPUBLIC OF KOSOVO
GJYKATA KUSHTETUESE
УСТАВНИ СУД
CONSTITUTIONAL COURT

Priština, 11. jula 2016. godine
Ref. br.:RK966/16

REŠENJE O NEPRIHVATLJIVOSTI

u

slučaju br. KI139/15

Podnosilac

Imer Qorri

**Ocena ustavnosti presude ARJ-UZVP. br. 13/2015
Vrhovnog suda Kosova od 30. jula 2015. godine**

USTAVNI SUD REPUBLIKE KOSOVO

u sastavu:

Arta Rama-Hajrizi, predsednica
Ivan Čukalović, zamenik predsednika
Robert Carolan, sudija
Altay Suroy, sudija
Almiro Rodrigues, sudija
Snezhana Botusharova, sudija
Bekim Sejdiu, sudija
Selvete Gërxhaliu-Krasniqi, sudija i
Gresa Caka-Nimani, sudija

Podnosilac zahteva

1. Zahtev je podneo g. Imer Qorri iz Glogovca (u daljem tekstu: podnosilac zahteva), zastupljen od strane Judexa - pravne kancelarije koja radi u Prištini.

Osporena odluka

2. Podnosilac zahteva osporava presudu (ARJ-UZVP br. 13/2015 od 30. jula 2015. godine) Vrhovnog suda, kojom je odbijen zahtev za vanredno preispitivanje odluka nižestepenih sudova, koji su odbili njegov zahtev za poništenje odluke koja je imala veze sa eksproprijacijom njegove imovine.
3. Osporena odluka je uručena podnosiocu zahteva 1. avgusta 2015. godine.

Predmetna stvar

4. Predmetna stvar je ocena ustavnosti osporene odluke, kojom se navodi da su podnosiocu zahteva povređena prava garantovana članom 31. [Pravo na pravično i nepristrasno suđenje], članom 46. [Zaštita imovine], članom 53. [Tumačenje odredaba ljudskih prava] i članom 54. [Sudska zaštita prava] Ustava Republike Kosovo (u daljem tekstu: Ustav), kao i članom 6. stav 1. [Pravo na pravično suđenje] u vezi sa Protokolom 1. Evropske konvencije o ljudskim pravima (u daljem tekstu: ESLJP).

Pravni osnov

5. Zahtev je zasnovan na članu 113.7 Ustava, članu 47. Zakona o Ustavnom sudu Republike Kosovo br. 03/L-121 (u daljem tekstu: Zakon) i pravilu 56 Poslovnika o radu Ustavnog suda Republike Kosovo (u daljem tekstu: Poslovnik).

Postupak pred Ustavnim sudom

6. Dana 24. novembra 2015. godine, podnosilac je podneo zahtev Ustavnom sudu Republike Kosovo (u daljem tekstu: Sud).
7. Dana 8. decembra 2015. godine, predsednica Suda je imenovala sudiju Bekima Sejdiua za sudiju izvestioca. Istog datuma, predsednica Suda je imenovala Veće za razmatranje, sastavljeno od sudija: Altay Suroy (predsedavajući), Snezhana Botusharova i Arta Rama-Hajrizi.
8. Dana 30. decembra 2015. godine, Sud je obavestio podnosioca o registraciji zahteva i poslao kopiju zahteva Vrhovnom sudu.
9. Dana 13. juna 2016. godine, Veće za razmatranje je razmatralo izveštaj sudije izvestioca i preporučilo Sudu neprihvatljivost zahteva.

Pregled činjenica

10. Neodređenog datuma, OPTH „Feronikeli“ je podneo zahtev Sekretarijatu za ekonomiju i finansije Opštine Glogovac (u daljem tekstu: Sekretarijat) da se izvrši eksproprijacija nepokretnosti podnosioca zahteva u cilju izgradnje zgrade.
11. Dana 4. juna 1982. godine, Sekretarijat je, rešenjem 03. br. 465-253, usvojio zahtev OPTH „Feronikeli“. U rešenju se navodi da su ispunjeni svi zakonski

uslovi da se eksproprijacija izvrši i da će podnosilac zahteva dobiti nadoknadu u skladu sa zakonom na snazi. Istoga datuma je sastavljen i zapisnik u kome se navodi da se podnosilac zahteva slaže sa svim uslovima za eksproprijaciju.

12. U 2012. godini, odnosno 30 (trideset) godina kasnije, podnosilac zahteva je tražio izdavanje posedovnog lista za nepokretnost koja je bila predmet eksproprijacije 1982. godine. Podnosilac je podneo ovaj zahtev Direkciji za katastar, geodeziju i imovinu Opštine Glogovac (u daljem tekstu: Direkcija za katastar). Poslednje navedena je obavestila podnosioca zahteva da je navedena imovina registrovana na ime OPTH „Feronikeli“ i da zbog toga ne može da izda traženi posedovni list na njegovo ime.
13. Dana 2. jula 2012. godine, podnosilac je podneo zahtev Direkciji za katastar radi preispitivanja rešenja (03. br. 465-253 od 4. juna 1982. godine) Sekretarijata.
14. Dana 16. jula 2012. godine, Direkcija za katastar je rešenjem 07. br. 465-9206, odbila, kao neosnovan, zahtev podnosioca za preispitivanje gore navedenog rešenja Sekretarijata. Tom prilikom, Direkcija je obrazložila:

“Sekretarijat [...] za potrebe OTH „Feronikeli“ u Glogovcu (na osnovu proglašenja opšteg interesa), rešenjem 03 br. 465-253 od 04.06.1982. godine izvršio delimičnu eksproprijaciju katastarske parcele br. 165/1 [...] koja je bila upisana na ime Imera Brahim Qorraja.

Gore navedenim rešenjem je upoznata stranka – vlasnik i uručena joj je kopija rešenja, Imeru Brahim Qorraju iz Glogovca, gde se prema priznanici, koju imamo u dosijeu, jasno može videti da ju je primio i potpisao 08.06.1982. godine.

U dosijeu se isto tako nalazi i zapisnik sa javnog razmatranja održan za ovu stvar 03.06.1982. godine sa brojem protokola 03 br. 465-253 gde se jasno može videti da je zvanični predsedavajući postupka objasnio stranki – Imeru Brahim Qorraju – pitanje eksproprijacije i iznos naknade za eksproprijisanu površinu i isti (stranka) se složilo sa iznosom naknade, jer je potpisao zapisnik.”

15. Dana 9. avgusta 2012. godine, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Katastarskoj agenciji Kosova, koja deluje u okviru Ministarstva za životnu sredinu i prostorno planiranje (u daljem tekstu: Katastarska agencija) protiv rešenja (07. br. 465-9206 od 16. jula 2012. godine) Direkcije za katastar.
16. Dana 8. oktobra 2012. godine, Katastarska agencija je rešenjem 03. br. 783/2012, odbila, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i ocenila da “[...] Direkcija za katastar je [...] pravilno primenila zakonske odredbe Zakona o eksproprijaciji br. 21/78 i 46/1986 [...].”
17. Neodređenog datuma, podnosilac zahteva je podneo tužbu za upravni spor Osnovnom sudu u Prištini protiv gore navedenog rešenja Katastarske agencije.

18. Dana 13. juna 2014. godine, Osnovni sud u Prištini je presudom A. br. 1325/2012 odbio, kao neosnovanu, tužbu za upravni spor podnosioca zahteva i potvrdio rešenje Katastarske agencije sa obrazloženjem da su upravni organi „izveli dovoljno dokaza i pravično i zakonito su odbili tužbu podnosioca zahteva kao neosnovanu.”
19. Protiv gore navedene presude Osnovnog suda, podnosilac zahteva je izjavio žalbu Apelacionom sudu zbog povreda zakonskih odredbi, pogrešno i nepotpuno utvrđenog činjeničnog stanja i pogrešne primene materijalnog prava.
20. Dana 3. februara 2015. godine, Apelacioni sud je presudom AA. br. 335/2014, odbio, kao neosnovanu, žalbu podnosioca zahteva i potvrdio presudu Osnovnog suda sa obrazloženjem:
- “[...] za eksproprijaciju nepokretnosti na dosadašnjoj imovini Imera Brahim Qorrija iz Glogovca [...] je održana javna rasprava 03.06.1982. godine u Glogovcu gde je prisutan bio tužilac Imer Qorri i ova eksproprijacija je urađena uz njegovu saglasnost, gde se vidi da je isti potpisao zapisnik i da se složio sa kompenzacijom te imovine [...].”*
21. Podnosilac je podneo zahtev za vanredno preispitivanje gore navedene presude Apelacionog suda Vrhovnom sudu, zbog povrede odredaba upravnog postupka i pogrešne primene materijalnog prava.
22. Dana 30. jula 2015. godine, Vrhovni sud je presudom ARJ-UZVP. br. 131/2015 odbio, kao neosnovan, zahtev podnosioca za vanredno preispitivanje, sa sledećim obrazloženjem:

“[...] Iz spisa predmeta rezultira da je... rešenje za eksproprijaciju od strane Sekretarijata za ekonomiju i finansije SO Glogovac 03 br. 465-253 od 04.06.1982. godine, kojim je izvršena eksproprijacija nepokretnosti katastarske parcele br. 165/1,... uručeno stranki 08.06.1982. godine. [...].”

“[...] Na osnovu člana 21.4 Zakona o eksproprijaciji br. 21/78 se navodi pravosnažno rešenje o eksproprijaciji poništiće se i na zahtev ranijeg sopstvenika eksproprijisane nepokretnosti ako korisnik eksproprijacije u roku od tri godine od pravosnažnosti toga rešenja nije izvršeno prema prirodi objekta znatnije, radove na tom objektu. Stav 5 ovog zakona navodi da po isteku 10 godina od dana pravosnažnosti rešenja o eksproprijaciji ne može se podneti zahtev za poništaj tog rešenja. U stavu 6 se predviđa da po zahtevu za poništaj rešenja o eksproprijaciji i po odustanku od predloga za eksproprijaciju rešava organ koji je odlučio u prvom stepenu. Član 10. Zakona o izmenama i dopunama istog Zakona br. 46/86 navodi da po isteku 5 godina od dana kada je odluka postala pravosnažna o eksproprijaciji, ne može da se podnese zahtev o poništaju te odluke.”

Navodi podnosioca

23. Podnosilac zahteva tvrdi da su Vrhovni sud, drugi redovni sudovi i upravni organi koji su odlučivali o njegovom slučaju, povredili njegova prava garantovana članovima 31. 46. 53. i 54. Ustava, kao i članom 6. stav 1 EKLJP i članom 1 Protokola 1 EKLJP.
24. U tom smislu, podnosilac zahteva tvrdi da je postupak eksproprijacije sproveden *“bez prisustva i znanja vlasnika nepokretnosti”*; da je *“zapisnik [...] od 03.06.1982. godine potpisan od strane nepoznate osobe”*; i da je u zapisniku *“njegov potpis falsifikovan.”*
25. S tim u vezi, podnosilac zahteva u nastavku naglašava da *“nije uopšte znao o postojanju ovog postupka sprovedenim u njegovom odsustvu i eksproprijacija imovina je trebalo da se nadoknadi, trebao je da dobije obaveštenje i na kraju ako se složi sa određenim iznosom da primi naknadu.”* On tvrdi da se takav postupak *“uopšte nije desio.”*
26. Pored toga, podnosilac zahteva tvrdi da je rešenje (03. br. 465-253 od 4. juna 1982. godine) Sekretarijata podneto nepoznatoj osobi *“iako je trebalo da se to rešenje uruči vlasniku nepokretnosti čije se ime i nalazilo na odluci ovog organa”*. Na taj način, on tvrdi da je ovo rešenje *“postalo pravosnažno bez njegovog znanja.”*
27. Podnosilac se na kraju obraća Sudu sa sledećim zahtevom:

“[...] Da proglasi ništavom presudu Vrhovnog suda Kosova u Prištini ARJ-UZVP br. 13/2015 od 30.07.2015. godine, presudu Apelacionog suda Kosova u Prištini AA. br. 335/2014 od 03. februara 2015. godine i presudu Osnovnog suda u Prištini – Odeljenje za administrativna pitanja A. br. 1325/2012 od 13.06.2014. godine, rešenje sa referentnim brojem 03/783/12 od 05.10.2012. godine Katastarske agencije Kosova u Prištini i rešenje br. 07-465-9206 od 02.07.2012. godine Direkcije za katastar, geodeziju i imovinu SO Glogovac.”

Ocena prihvatljivosti zahteva

28. Sud prvo ocenjuje da li zahtev podnosioca ispunjava uslove prihvatljivosti, predviđene Ustavom i dalje precizirane u Zakonu i Poslovniku.
29. Na početku, Sud se poziva na član 113.7 Ustava, koji propisuje:

“Pojedinci mogu da pokrenu postupak ako su njihova prava i slobode koje im garantuje ovaj Ustav prekršena od strane javnih organa, ali samo kada su iscrpeli sva ostala pravna sredstva, regulisanim zakonom.”
30. Zatim, Sud se poziva na član 48. Zakona, koji propisuje:

“Podnosilac podneska je dužan da jasno naglasi to koja prava i slobode su mu povređena i koji je konkretan akt javnog organa koji podnosilac želi da ospori.”

31. U nastavku, Sud se poziva i na pravila 36 (2) (b) i (d) Poslovnika, koja propisuju:
- (2) Sud proglašava zahtev kao očigledno neosnovan kada zaključi:
[...]
(b) da iznete činjenice ni na koji način ne opravdavaju tvrdnju o kršenju ustavnih prava;[...]
(d) da podnosilac zahteva nije u dovoljnoj meri potkrepeo svoju tvrdnju”.
32. Kao što je gore pomenuto, podnosilac zahteva tvrdi da je presuda (ARJ-UZVP. br. 131/2015 od 30. jula 2015. godine) Vrhovnog suda doneta uz povredu „njegovog prava na pravično i nepristrasno suđenje; univerzalnog načela pravne sigurnosti; sudske zaštite prava, kao i njegovog prava na zaštitu imovine“ kao što su garantovana Ustavom, EKLJP i Protokolom br. 1 EKLJP. Pored toga, podnosilac zahteva, takođe, tvrdi da su: presuda (A.A. br. 335/2014 od 3. februara 2014. godine) Apelacionog suda; presuda (A. br. 1325/2012 od 13. juna 2014. godine) Osnovnog suda; rešenje (03. br. 783/2012 od 8. oktobra 2012. godine) Katastarske agencije; kao i rešenje (07. br. 465-9206 od 16. jula 2012. godine) Direkcije za katastar, takođe, donete uz povredu navedenih prava.
33. Kao posledica toga, podnosilac zahteva traži od Suda da proglasi nevažećim sve gore navedene odluke i da utvrdi kršenje ustavnih prava za koja on tvrdi da su povređena.
34. Što se tiče prava “na pravično i nepristrasno suđenje”, “univerzalno načelo pravne sigurnosti” i “sudsku zaštitu prava“, podnosilac zahteva uglavnom tvrdi da nije znao da se sprovodi postupak eksproprijacije, da nije primio nikakvo obaveštenje o nadoknadi za eksproprijisanu imovinu i da je ta odluka postala pravosnažna bez njegovog znanja.
35. Što se tiče prava na “zaštitu imovine“, podnosilac zahteva se samo poziva na relevantne članove Ustava i EKLJP. On nije dao neko dalje obrazloženje o tome kako je i zašto povređeno to pravo od strane redovnih sudova.
36. Sud naglašava da samo pozivanje na odredbe Ustava i tvrdnja da su one povređene, bez predstavljanja ubedljivih činjenica koje dokazuju takvu povredu od strane javnog organa i bez objašnjenja okolnosti koje su dovele do takve navodne povrede, ne pruža dovoljno osnova da ubedi Sud da je došlo do povrede Ustava ili EKLJP.
37. Pored toga, Sud ocenjuje da se tvrdnje podnosioca uglavnom odnose na pogrešnu primenu zakona i pogrešno utvrđivanje činjeničnog stanja. On tvrdi da su ove povrede izvršene od strane Vrhovnog suda, drugih redovnih sudova i upravnih organa koji su odbili njegov zahtev za poništenje rešenja Sekretarijata (03. br. 465-253 od 4. juna 1982. godine).
38. U vezi sa tvrdnjama podnosioca zahteva, Sud primećuje da su Osnovni sud, Apelacioni sud i Vrhovni sud naširoko obrazložili svoje odluke, pozivajući se na

relevantne odredbe zakona kada su odbili njegov zahtev za ukidanje odluke o eksproprijaciji.

39. Sud podseća na obrazloženje Vrhovnog suda u odgovoru na tvrdnje podnosioca zahteva o povredi zakona i pogrešnom utvrđivanju činjeničnog stanja za koje se tvrdi da su izvršene od strane Apelacionog suda, kada je odbio njegovu žalbu izjavljenu protiv presude Osnovnog suda. Vrhovni sud je naglasio da je “[...] drugostepeni sud pravilno primenio odredbe upravnog postupka, Zakona o upravnim sporovima i Zakona o izmenama i dopunama Zakona o eksproprijaciji, jer je nepokretnost tužilaca eksproprijisana 1982. godine, dok su tužioci tražili poništaj odluke o eksproprijaciji nakon isteka roka propisanog članom 10. Zakona o izmenama i dopunama Zakona o eksproprijaciji.”
40. Sud naglašava da nije dužnost Ustavnog suda da se bavi greškama u činjenicama ili zakonu (zakonitost), navodno počinjenim od strane Vrhovnog suda ili drugih redovnih sudova, osim i u meri u kojoj su mogle povrediti prava i slobode zaštićene Ustavom (ustavnost).
41. Ustavni sud, dalje, naglašava da prema Ustavu nema zadatak da deluje kao sud četvrtog stepena u vezi sa odlukama donetim od strane redovnih sudova. Uloga redovnih sudova je da tumače i primenjuju relevantna pravila procesnog i materijalnog prava (vidi: slučaj *Garcia Ruiz protiv Španije*, br. 30544/96, ESLJP, presuda od 21. januara 1999. godine, vidi i: slučaj KI70/11, podnosilac zahteva: *Faik Hima Magbule Hima i Bestar Hima*, rešenje o neprihvatljivosti od 16. decembra 2011. godine). Sama činjenica da podnosilac zahteva nije zadovoljan ishodom slučaja, ne znači da može da pokrene prihvatljiv zahtev, tvrdeći povredu svojih prava zaštićenih Ustavom i EKLJP.
42. U tom smislu, važno je naglasiti da Ustavni sud može samo da razmatra da li su dokazi predstavljeni na pravičan način i da li su postupci, gledano u celini, sprovedeni na takav način da je podnosilac zahteva dobio pravično suđenje (vidi: između ostalog, *Edwards protiv Ujedinjenog kraljevstva*, br. 13071/87, Izveštaj Evropske komisije za ljudska prava, 10. jula 1991. godine).
43. Sud primećuje da je podnosilac zahteva imao brojne prilike da predstavi svoj slučaj pred redovnim sudovima i upravnim organima. Pitanje primenjivog zakona, pitanje njegovog obaveštavanja o postupku eksproprijacije i pitanje njegovog potpisivanja zapisnika su naširoko rešena od strane Direkcije za katastar, Katastarske agencije, Osnovnog suda i Apelacionog suda. Putem njihovih odluka je utvrđeno i potvrđeno da je podnosilac bio upoznat sa postupkom eksproprijacije i da je učestvovao na javnoj raspravi koja je održana u vezi eksproprijacije njegove imovine i da je on potpisao zapisnik koji potvrđuje da je pristao na postupak predmetne eksproprijacije.
44. Na kraju, Vrhovni sud je potvrdio sve činjenične nalaze nižih sudova i upravnih organa uz obrazloženje da su njihove odluke bile pravične, zakonite i zasnovane na ispravnoj konstataciji činjeničnog stanja. Štaviše, Vrhovni sud je obrazložio svoju odluku o odbijanju zahteva podnosioca i zbog prekoračenja zakonskog roka, odnosno, utvrđujući da je prošao svaki mogući rok kada je podnosilac zahteva mogao da traži poništenje odluke o eksproprijaciji njegove imovine.

45. Konačno, Sud primećuje da je obrazloženje koje se odnosi na zahtev za poništenje odluke o eksproprijaciji u presudi Vrhovnog suda jasno i nakon razmatranja svih postupaka Sud je, takođe, utvrdio da postupci pred Apelacionim sudom i Osnovnim sudom nisu bili nepravični ili proizvoljni (vidi: slučaj *Shub protiv Litvanije*, br. 17064/06, ESLJP, odluka od 30. juna 2009. godine).
46. Iz gore navedenih razloga, Sud smatra da činjenice predstavljene od strane podnosioca zahteva ni na jedan način ne opravdavaju navodne povrede ustavnih prava na koje se poziva podnosilac zahteva i da on nije potkrepio svoje tvrdnje o tome kako su i zašto povređena njegova prava.
47. Shodno tome, Sud zaključuje da je zahtev očigledno neosnovan na ustavnim osnovama i treba da se proglasi neprihvatljivim u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) (b) i (d) Poslovnika.

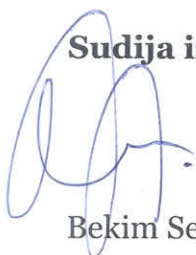
IZ TIH RAZLOGA

Ustavni sud, u skladu sa članom 48. Zakona i pravilom 36 (2) (b) i (d) Poslovnika, na sednici održanoj 13 juna 2016. godine, jednoglasno

ODLUČUJE

- I. DA PROGLASI zahtev neprihvatljivim;
- II. DA DOSTAVI stranama ovu odluku;
- III. DA OBJAVI ovu odluku u Službenom listu u saglasnosti sa članom 20. stavom 4. Zakona;
- IV. DA PROGLASI da odluka stupa na snagu odmah

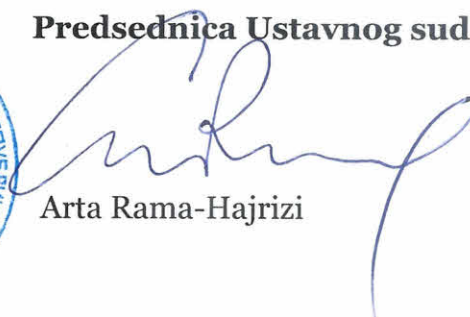
Sudija izvestilac

Bekim Sejdiu

Predsednica Ustavnog suda

Arta Rama-Hajrizi